

5. SINIF TÜRKÇE EK BELGELER

A) KİTAPTAKİ DİNLEME ÇALIŞMALARININ METİNLERİ

Bu metinler öğretmen tarafından okunacaktır. Öğrenci kitabında sadece etkinlikler bulunmaktadır.

1.Tema “Ben ve Çevrem” temasının dinleme metni:

HAYATIN ANLAMI

Üniversitenin birinde, çok ünlü bir profesör, öğrencilerine “Hayatın Anlamı” konulu bir konferans verecekti. Elinde büyükçe bir kavanozla konferans salonuna girmiş. Kavanozu masanın üstüne koyarken arkadan gelen yardımcıları, içinde tenis topları, çakıl taşları, kum ve kahve olan dört kutuyu getirip masanın yanına bırakmışlar. Profesör, önce tenis toplarını kavanoza boşaltmış. Sonra da öğrencilerine dönüp kavanozun dolup dolmadığını sormuş. Öğrenciler de hep bir ağızdan kavanozun tam olarak dolmadığını söylemişler.

Bu sefer, masanın yanında duran ve içinde çakıl taşları olan kutuyu kavanoza boşaltmış. Böylece çakıl taşları kayarak, tenis toplarının aralarındaki boşlukları doldurmuş. Profesör, öğrencilerine kavanozun dolup dolmadığını tekrar sormuş. Öğrencilerden bazıları “Evet, doldu.” derken bazıları “Doldu; ama tam değil. Aralarda boşluklar var.” demiş.

Profesör, öğrencilerinden aldığı cevap üzerine bu kez içinde kum bulunan kutuyu kavanoza boca etmiş. Kum tanecikleri, çakıl taşlarının aralarındaki boşlukları doldurmuş. Profesör, öğrencilerine yine kavanozun dolup dolmadığını sormuş. Bu sefer tüm öğrenciler hep bir ağızdan kavanozun dolduğunu söylemişler.

Profesör, öğrencilerine gülümsemiş ve son olarak masanın altında hazır bekleyen bir miktar kahveyi kavanoza boşaltmış. Kavanoza boşaltılan kahve de bu sefer kumların arasında kalan boşlukları doldurmuş.

Profesör öğrencilerine dönerek “Eveet, bu kavanozun sizin hayatınızı temsil ettiğini farz edelim. Şöyle ki, bu tenis topları, hayatınızdaki en önemli şeyleri simgeliyor olsun. Örneğin ailenizi, sağlığını, eğitiminizi, mesleğinizi, akrabalarınızı vs. Hayatınızdaki diğer şeyleri kaybetmeniz bile, bu önemli şeyler hayatınızda kaldığı sürece hayatınız dolu demektir. Kavanozdaki çakıl taşları ise daha az önemli olanları yani; evinizi, arabanızı, giysilerinizi vs. simgeliyor olsun. Kum tanecikleri ise diğer ufak tefek önemsiz şeyleri temsil etsin. Eğer kavanoza

nce kum taneciklerini doldursaydık çakıl taşlarına ve özellikle de tenis toplarına yeteri kadar yer kalmayacaktı. Aynı Şey hayatınız için de geçerli... Vaktimizi ve enerjimizi ufak tefek Őeylere harcaııp tüketirsek, önemli Şeyler için vaktimiz kalmayacaktır. Kavanoza öncelikle tenis toplarını yerleştirin. Hayatınızdaki nemli Şeyleri belli bir önem sırasına koymayı iyi bilin. Çünkü hayatınızın geriye kalanı ya çakıl taşıdır ya da kumdur. Bunlar da esen cılız bir rzgrle bir anda dağılıverirler.” demiş.

Profesörün konuşmasının ardından öğrencinin biri parmağını kaldırıp: “Peki, kavanoza boşalttığınız kahve nedir hocam?” demiş. Profesör bilge bir tavırla öğrencisinin sorusunu cevaplamış: “Bu soruyu sorduğuna sevindim. Kavanoza boşaltılan kahvenin anlamı ‘Hayatınız ne kadar dolu olursa olsun, dostlarınız ve sevdiklerinizle bir fincan kahve içecek vakti her zaman onlara ayırın.’ demektir.”

2.Tema “Ülkemiz ve Kültürel Değerlerimiz” temasının dinleme metni:

YARA İZİNİN SIRRI

Mustafa'nın dayısı İbrahim Ağabey, otuz beş yaşlarında bizim mahallede yaşayan ve henüz evlenmemiş bir gençti. Mahalledeki herkes onu çok severdi, özellikle de biz çocuklar... Çünkü bizimle boş arsada futbol oynayan, saklambaçta sürekli ebe olan ve diğer oyunlarda da ne istersek onu yapan mahallemizdeki tek yetişkin insan İbrahim Ağabey'di. Adı İbrahim'di ama o “Çocuklar, bana 'İbo' deyin, ben bu adı 'İbrahim'den daha çok seviyorum. Hem beni böyle çağırdığınızda, kendimi sizin gibi çocuk hissediyorum.” derdi. Biz de ona kendi akranımızmış gibi sürekli “İbo” diye seslenirdik.

Bir gün yine boş arsada futbol oynuyorduk. Hava da o gün o kadar sıcaktı ki neredeyse her on beş dakikada bir su molası veriyorduk. Vermiş olduğumuz molaların birinde, dut ağacının gölgesinde otururken birden İbo'nun alnında derin bir yara izi olduğunu fark ettim. Belli ki bu, çok eskiden olmuş bir kazanın iziydi. Çekinmeden “İbo, alnındaki o yara izi ne zaman oldu? Kaza mı geçirdin?” diye sorunca İbo bir kahkaha attı. “Evet, bir kaza; ama bir oyun kazası...” Herkes merak içinde İbo'yu dinliyordu. “İsterseniz size bu yaranın sırrını anlatayım. Ne dersiniz, dinlemek ister misiniz?” dediğinde hepimiz tek bir ağızdan “Evet!” dedik. Bunun üzerine İbo, yaranın nasıl olduğunu anlatmaya başladı: “Bu yara, benim ilkokul yıllarımda çok sevdiğim bir oyunun, 'lingiri' dediğimiz bir oyunun hatırası... Hatta bu yara olduktan sonra, uzun bir süre lingiri oynayamamıştım.” Hepimiz atıldık: “Lingiri mi? O da ne? Biz, böyle bir oyun olduğunu bilmiyorduk. Bu oyunu kimler, nerede oynuyor?” diye sordüğümüzde İbo “Çocuklar, bu oyunun diğer bir adı da 'çelik-çomak'tır. Ancak bu oyun, artık pek oynanmıyor. Eskiden, genellikle köylerimizde oynanan bir oyundu; ama inanın ki çok eğlenceliydi.” dedi. Ben “Bu oyunu çok merak ettik, bize nasıl oynandığını anlatır mısınız? Belki daha sonra da bizimle lingiri oynamayı deneyebilirsiniz.” dediğimde İbo “Oooo, bu çok güzel bir fikir! Aradan çok uzun zaman geçti; ama ben eski toprağım... Sanırım sizi bu oyunda alt edebilirim.” dedi ve lingiri oyununu anlatmaya başladı: “Lingiri, genellikle erkek çocukların oynadığı bir oyundur. Düzgün ve büyücek iki taş alınır. Bu taşlar biraz aralık kalacak şekilde yan yana konur. Buna biz “ocak” derdik. Oyun iki kişi, çoğunlukla da iki gurup arasında oynanır. Biri 15-20 santim, diğeri de bir metre kadar uzunlukta iki çubuk alınır. Küçüğüne 'lingri' (çelik), büyüğüne de 'değnek' veya 'lingra' (çomak) adı verilir. Küçük çubuğun iki ucu, kurşun kalem gibi sivriltilir ve ocağı oluşturan iki taşın üzerine altında boşluk kalacak şekilde yerleştirilir. Guruplardan birer kişi seçilir. Seçilen bu kişiler lingriyi uzun çubuklarla vurup ocaktan uzağa atacak olanlardır. Yani 'vurucular'dır. Kim daha uzağa atmışsa onun gurubu önce oynamaya hak kazanır.

Oyunun ilk safhasında, değnek düz tutulur ve ocak üzerinde yatay duran lingriye hafif bir vuruş yapılarak lingiri yükseltilir. Yükselen lingriye, değnekle sert bir vuruş yapılarak lingiri olabildiğince uzağa gönderilir. Karşı gurubun oyuncularını, lingriyi havada yakalarlarsa oyuncu yanar. Yakalayamazlarsa düştüğü yerden alıp lingriyi ocağa doğru atarlar. Oyuncu, değnekle lingirinin ocağa değmesini önler, onu uzaklaştırmaya çalışır. Eğer düştüğü yerle ocak arası değnek boyunda veya daha az ise lingriye vuran oyuncu yine yanar. Değilse, oyuncu gidip üç kez lingriyi uçlarından vurup havalandırarak değnekle daha da uzaklaştırmaya çalışır. Üçüncü vuruştan sonra neredeyse alır ve ocağa doğru adımlarını saymaya başlar. Her yirmi adım, bir 'çul' sayılır. Bunu belirtmek için de ocağın yan taraflarına çul sayısı kadar küçük taşlar konur.

Guruplardan birinde 10 çul oldu mu oyun biter. 10 çulu olan guruba 'hacı nene' denir ve bu guruptakiler kazanan guruptakileri omuzlarına alıp önceden kararlaştırılan bir uzaklığa kadar taşırlar. Oyun böylece sona erer.

Benim yarama gelince bu yara, ben ilkokul üçüncü sınıftayken olmuştu. Hiç unutmuyorum, yan sınıfta Osman diye bir çocuk vardı. Lingiride çok iyiydi, her zaman çok güzel vuruşlar yapardı. Ben de sırf onu yenebilmek için çok hırslanmıştım. O günkü oyunda, sıra Osman'a geldiğinde onun vuracağı lingriyi kısa mesafede yakalayıp onu oyun dışı bırakabilmek için ocağa çok yakın durmuştum. Osman, lingriye o kadar hızlı vurmuştu ki ellerimi hareket ettirecek zaman bile bulamamıştım. Lingiri, büyük bir hızla gelip alnıma çarpmıştı. O anda, çarpmanın etkisiyle dünyam karardı ve yere yığıldım. Bir anda yüzüm, kanlar içinde kalmıştı. Zaten ondan sonrasını hiç hatırlamıyorum; çünkü bayılmışım.

Gözümü hastanede açtığımda Doktor Hasan Bey, annem, babam ve başta Osman olmak üzere tüm arkadaşlarım yanımdaydı. Annem ağlıyordu, babamsa gözleri dolu dolu bana bakıyordu. Hasan Bey, olayın nasıl olduğunu öğrenmiş olacak ki, bana 'Oynadığınız bu ve benzeri oyunlar eğlenceli olduğu kadar tehlikeli de olabilir. Bu nedenle dikkatli olmalısınız.' diye nasihat etmişti. O anda çok utandım ve kendi kendime bir daha hiçbir şey için aşırı hırslı olmamaya söz verdim. Sonuçta lingiri de bir oyundu ve eğlenmek için oynanıyordu, değil mi çocuklar?" diye sorduğunda hepimiz "Eveet!" dedik.

İbo, oturduğu yerden kalkıp topu eline aldığı anda "Bakın çocuklar, ben bu acı tecrübeyi ömrüm boyunca hiç unutmayacağım. Neden mi? Çünkü her gün aynada bu yara bana bunu hatırlatıyor. Lütfen sizin de böyle acı ve kalıcı tecrübeleriniz olmasın." dedi ve belki de sürekli bizden biri olarak, yani bir arkadaş gibi gördüğümüz İbo'yu, o gün ilk defa "İbrahim Ağabey" diye karşımızda görmüştük.

3.Tema “Duygularımız” temasının dinleme metni:

SORUN KİMDE?

Parasına ve üst düzey insanlarla olan ilişkilerine oldukça güvenen zengin bir kadın, oturduğu şehirden başka bir şehre uçakla yolculuk yapıyordu. Ancak şans bu ya, giyiminden oldukça fakir olduğu anlaşılan bir adam da kadının hemen yanındaki koltukta yolcu olarak bulunuyordu.

Zengin kadın, kalkıştan kısa bir süre sonra, yanındaki adamdan rahatsızlık duymuş olacak ki hosteslerden sürekli olarak kendisine başka bir yer bulmalarını ister. Zira böylesine fakir birinin yanında oturmak, onun gibi birisine yakışmıyordu.

Hostesler ise kadının her seferinde kendilerine yaptığı bu şikâyeti, işleri gereği saygı ile karşılayıp kadına nazikçe başka boş bir koltuğun olup olmadığına bakacaklarını söylüyorlardı. Diğer yandan öteki yolcular ise bu şikâyetleri şaşkınlık ve tiksinti ile izliyorlardı. Nasıl oluyor da bu kadın, böylesine bir terbiyesizlik yapabiliyordu?

Tüm bunlar olurken zavallı adamcağız, kendini çok kötü hissediyordu. Yanındaki kadının terbiyesizliğine ses çıkarmadan, sus pus olmuş bir durumda uçağın penceresinden dışarıyı seyrediyordu. O kadar utanmıştı ki gözünden düşen iki damla yaş, eski ve pis gömleğinin önünü ıslatmıştı.

Birkaç dakika sonra, hosteslerden biri, yüzünde bir gülümsemeyle kadının bulunduğu yere gelir. Zengin kadına ve fakir adama doğru dönerek “Çok özür dilerim, geciktim. Ön tarafta size bir yer buldum. Bu yeri bulmak biraz zamanımı aldı. Sonra, bu değişiklik için kaptan pilottan da izin almam gerekiyordu. Kaptan pilot bana ‘Hiç kimse, sorun yaratan birinin yanında oturmak mecburiyetinde tutulamaz.’ dedi ve yer değişikliğine izin verdi.” dedi.

Diğer yolcular kulaklarına inanamıyorlardı. Bu nasıl bir vicdansızlıktı... Bu esnada zengin kadın da bir zafer kazanmış gibi yerinden kalkmaya hazırlandı. Aynı anda hostes, oturmakta olan fakir adama doğru eğilerek: “Beyefendi, sizi uçağın ön tarafındaki birinci sınıf koltukların birine alalım. Lütfen beni takip eder misiniz? Seyahat firmamız adına kaptan pilotumuz, böyle nahoş bir olay yaratan kimsenin yanında oturmak mecburiyetinde bırakıldığınız için de sizden ayrıca çok özür diliyor.” demiş.

4.Tema "İletişim" temasının dinleme metni:

KİRLİ ÇAMAŞIRLAR

Genç bir çift, yeni evlerine taşınmışlar. Sabah kahvaltı yaparken, komşu da çamaşırları asıyormuş. Komşuyu gören kadın kocasına:

-Bak, çamaşırları yeterince temiz değil. Belli ki bu kadın çamaşır yıkamayı bilmiyor, belki de doğru deterjanı kullanmıyor, demiş.

Kocasını eşine şöyle bir bakmış, hiçbir şey söylememiş. Kahvaltısına devam etmiş. Kadın, komşusunun çamaşır astığını gördüğü her sabah aynı yorumu yapmaya devam etmiş. Bir ay kadar sonra, bir sabah, komşusunun çamaşırlarının tertemiz olduğunu gören kadın çok şaşırılmış. Kocasına:

-Bak, bizim komşu çamaşır yıkamayı öğrendi sonunda. Merak ediyorum, kim öğretti acaba? demiş. Kocasını:

-Ben bu sabah ben biraz erken kalkıp penceremizi sildim canım, diye cevap vermiş.

5.Tema "Çocuk ve Sanat" temasının dinleme metni:

USTA RESSAMIN ÖĞRENCİSİ

Usta bir ressamın öğrencisi, eğitimini tamamlamış ve artık mezun olma aşamasına gelmiştir. Usta ressam, öğrencisini uğurlamadan önce ona son bir ders vermek ister. Ondan, yapmış olduğu resimlerden birini, şehrin en kalabalık meydanına asmasını, yanına da kırmızı bir kalem koymasını söyler. Resmin yanına bırakacağı nota ise "Bu resimde beğenmediğiniz yerleri 'X' işareti ile işaretleyiniz." şeklinde bir yazı yazmasını ister.

Öğrenci, ustasının dediği gibi, yaptığı resimlerden birini, önceden belirlediği kalabalık bir yere asar. Birkaç gün sonra da resme bakmaya gider; fakat resmin çarpılar içinde olduğunu görünce çok üzülür. Meydandan gelip geçen hemen hemen herkes, resminde bir kusur bulmuştur.

Hemen ustasına döner. Usta ressam, üzülmemesini ve aynı resimden bir daha yapıp aynı yere asmasını söyler. Ancak bu kez resmin yanına bir palet dolusu çeşitli renklerde boya ile birkaç fırça koymasını ve yanına da, insanlardan, beğenmedikleri yerleri düzeltmelerini rica eden bir yazı bırakmasını söyler.

Öğrenci, yine söyleneni yapar. Birkaç gün sonra resmin yanına gittiğinde ise resme hiç dokunulmadığını görür. Öğrenci, yaşadığı bu garip durumu ustasına anlatınca ustası ona şöyle der: "Bak evlat, ilk yaptığın çalışmada, insanlara fırsat verildiğinde ne kadar acımasız eleştiri yapabileceklerini gördün. Hayatında hiç resim yapmamış insanlar bile gelip senin resmini karaladı. İkincisinde ise onlardan yapıcı olmalarını istedin. Yapıcı olmak ise o alanda belli bir eğitim almayı gerektirir. Ama o meydandan geçen hiç kimse, senin bilgi ve tecrübe birikimine sahip olmadığı için bilmediği bir şeyi düzeltmeye cesaret edemedi. Emeğinin karşılığını, senin yaptığın işin değerini bilmeyen birinden alamazsın. Emeğini, onun değerini bilmeyenlere sakın sunma ve asla yaptığın işin değerini bilmeyenlerle tartışma!"

6.Tema “Bilim ve Teknoloji” temasının dinleme metni:

Prof. Dr. AZİZ SANCAR

Prof. Dr. Aziz Sancar, 8 Eylül 1946 tarihinde Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Mardin şehrine bağlı Savur ilçesinde doğdu. Sekiz çocuklu fakir bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Sancar, ilköğrenimini Mardin'de tamamladı. Sancar, 1963 yılında girdiği İstanbul Tıp Fakültesini, 1971 yılında bitirdi ve hemen ardından eğitimini sürdürmek için Amerika Birleşik Devletleri'ne (ABD'ye) gitti.

Aziz Sancar, ABD'deki iki yıllık doktorluk hizmetinin ardından ABD'nin en köklü okullarından biri olan Texas (Teksas) Üniversitesinde “Moleküler Biyoloji” dalında doktora eğitimi gördü. Daha sonra, ABD'nin en önemli üniversitelerinden biri olan Yale (Yeyl) Üniversitesinde, DNA onarımı dalında doçentlik çalışmalarını tamamladı. DNA onarımı, hücre dizilimi, kanser tedavisi ve biyolojik saat üzerinde çalışmalarına devam eden Sancar, 1997 yılından bugüne kadar ABD'de birçok araştırma yaptı.

Prof. Dr. Sancar, gerçekleştirmiş olduğu 300'e yakın bilimsel makale ve yazıyla bilimsel araştırmalarda eşine az rastlanır bir başarıya imza atmıştır. Sancar'ın bu çalışmalarının yanında, 33 tane de yayımlanmış bilimsel kitabı bulunmaktadır.

İstanbul Tıp Fakültesini bitirdikten sonra yurtdışında yaptığı çalışmalarla Amerikan Ulusal Bilimler Akademisine kabul edilen Sancar, bugüne kadar buraya kabul edilen üç Türk'ten biri olmuştur.

Prof. Dr. Aziz Sancar, kanser hastalığıyla ilgili olarak, hasar gören hücrelerin onarımına yönelik yaptığı çalışmaların karşılığında, 2015 yılında dünyanın en önemli araştırma ödülllerinden biri olan Nobel Kimya Ödülü'nü kazanmıştır. Onun bu eşsiz başarısı, hem dünyada hem de Türkiye'de çok büyük bir yankı uyandırmıştır.

7.Tema "Hayallerim" temasının dinleme metni:

ZENGİN ADAM VE BALIKÇI

Zengin adamın biri, çıkmış olduğu bir iş seyahati sırasında küçük bir balıkçı kasabasına uğrar. Limanda gezerken, ağzına kadar balık dolu küçük bir teknenin içinde oturan bir balıkçı dikkatini çeker. Merakla balıkçının yanına yaklaşır ve ona sorar: "Merhaba, bu balıkları yakalamak ne kadar zamanını aldı?"

Balıkçı, balıkların hepsini iki saatte yakaladığını söyler. Adam, bu kez balıkçıya niçin daha uzun süre denizde kalıp daha fazla balık yakalamadığını sorar. Balıkçı, bu işi zevk için yaptığını ve ailesinin geçimi için bu kadarının yettiğini söyler. Bunun üzerine zengin adam, merakla balıkçıya kalan zamanını nasıl geçirdiğini sorar. Balıkçı anlatır: "Sabahları, zevkim ve evim için birazcık balık yakalarım. Balıktan döndükten sonra çocuklarımla oynarım, öğleden sonra da karımla biraz yürüyüş yaparım. Akşamları ise yakın aile dostlarımızla bir araya gelip geç saatlere kadar sohbet ederiz. Yani sizin anlayacağınız, benim dolu dolu geçen mutlu bir yaşantım var beyim..."

Zengin adam gerinerek, "Benim büyük bir şirketim var. Ayrıca çok da zenginim. Senin gibi yetenekli birine daha fazla kazanması için yardım edebilirim." demiş. Balıkçı, adama merakla bakıp "Nasıl?" demiş. Balıkçının sorusu üzerine zengin adam başlamış anlatmaya: "Balık tutmak için kendine daha çok zaman ayırmalısın. Ayrıca daha büyük bir tekne ile çalışmalısın. Bu tekneden elde edeceğin gelirle daha büyük balıkçı tekneleri alırsın. Kısa sürede bir balıkçı filosuna sahip olursun. Böylelikle, yakaladığın balığı araçlara değil; doğrudan doğruya işleme tesislerine kendin satarsın. Hatta kendi balık fabrikasını bile kurabilirsin. Balıkçılık sektöründe bir numara olursun." Zengin adam heyecanla devam eder: "Tabii bunları yapman için öncelikle bu küçük balıkçı kasabasını terk edip daha büyük bir şehre taşınmalısın." Balıkçı, düşünceli gözlerle sorar: "Peki beyim, bu anlattıklarınız ne kadar zaman alır?" Zengin adam yanıtlar: "15-20 yıl kadar..."

"Peki, ondan sonra ne olacak beyim? Yani beni yıllar sonra neler bekliyor?" diye sorar balıkçı. Zengin adam, bilmiş bir tavırla güler ve balıkçının sorusunu yanıtlar: "Neler mi bekliyor? 15-20 yıl kadar sonra çok para kazanıp zengin olunca bu işten emekli olursun. Gece geç vakitlere kadar aile dostlarıyla sohbet edebileceğin burası gibi küçük bir balıkçı kasabasına yerleşirsin. İstersen zevk için birazcık da balık tutarsın. Çocuklarıyla oynayacak, karınla öğleden sonraları yürüyüş yapabilecek zamanın olur. Nasıl, mükemmel bir plan, değil mi?"

Zengin adamın bu sorusu üzerine, balıkçı da ona: "E sen zaten şu anki beni anlatıyorsun beyim." demiş.

B) 5. SINIF DİL BİLGİSİ KONU ALANLARI, KAPSAMLARI VE HAFTALARA DAĞILIMI

ALAN	ALT ALAN	HAFTALAR	PARÇALAR
A. ANLAM BİLGİSİ VE ANLATIM BİLGİSİ	A.1. SÖZCÜKTE ANLAM	1. ÜNİTE	
	A.1.1. Gerçek Anlam	1. HAFTA	Okulum
	A.1.2. Mecaz Anlam		
	A.1.3. Terim Anlam		
	A.2. SÖZCÜKTE ANLAMSAL İLİŞKİLER		
	A.2.1. Anlamdaş Sözcükler	2. HAFTA	Babamın Kitap Sandığı
	A.2.2. Zıt Anlamlı Sözcükler		
	A.2.3. Sesteş Sözcükler		
	A.3. SÖZCÜKTE ÖBEKLERİNDE ANLAM		
	A.3.1. Deyimler	3. HAFTA	İsmail Boncukla Dertleşiyor
	A.3.2. Atasözleri		
	A.3.3. Özdeyişler		
	A.4. CÜMLEDE ANLAM		
	A.4.1. Cümlede Anlam İlişkileri		
	A.4.1.1. Yakın Anlamlı Cümleler	4. HAFTA	Düşünürüm Bazen
	A.4.1.2. Zıt Anlamlı Cümleler		
	A.4.1.3. Neden (Sebeup)- Sonuç Cümleleri		
	A.4.2. Cümle Yorumlama		
	A.4.2.1. Cümleden Çıkarılabilecek Yargı	5. HAFTA	Küçük Limon Ağacı
	A.4.2.2. Cümle Tamamlama		
	A.4.2.3. Cümle Oluşturma		
	A.4.2.4. Düşünce Bağlamı Dışında Kalan Sözcükler		
	A.4.3. Anlamlarına Göre Cümleler	2. ÜNİTE	
	A.4.3.1. Uyarı Cümleleri	6. HAFTA	Değirmi Çam Efsanesi
	A.4.3.2. Yakınma Cümleleri		
	A.4.3.3. Pişmanlık Cümleleri		
	A.4.3.4. Küçümseme Cümleleri		
	A.4.3.5. Şaşırtma Cümleleri		
A.4.3.6. Özlem Cümleleri			
A.4.3.7. Tahmin Cümleleri			
A.4.3.8. Olasılık Cümleleri			
A.4.3.9. Endişe Cümleleri			
A.4.3.10. Beğeni Cümleleri			
A.4.3.11. Abartı Cümleleri			
A.5. PARAGRAFTA / METİNDE (ŞİİR VE DÜZYAZI) ANLAM			
A.5.1. Paragrafta Anlam			
A.5.1.1. Paragrafın Ana Düşüncesini Bulma	7. HAFTA	Medoş Lalesi	
A.5.1.2. Yardımcı Düşüncesini Bulma			
A.5.1.3. Konusunu Bulma			
A.5.1.4. Yeni Başlık Önerme			
A.5.2. Paragrafta Yapı			
A.5.2.1. Paragraf Oluşturma	8. HAFTA	Hellim	
A.5.2.2. Paragraf Tamamlama			
A.5.2.3. Paragrafı İkiye Bölme			
B.1. SES, HARF ve ALFABE			
B.1.1. Harf ve Alfabe Nedir?	9. HAFTA	Kıbrıs Folkloru	
B.1.2. Alfabetik Sıralama			
B.1.3. Ünlü Harfler ve Ünlü Harflerin Özellikleri (İlkokulda özellikler yok)	10. HAFTA	Zeytinin Çocuğu "Zeytinyağı"	
B.1.4. Ünlü Harflerle İlgili Ses Olayları			
B.1.4.1. Büyük Ünlü Uyumu Kuralı			
B.1.4.2. Ünlü Düşmesi	11. HAFTA	Herkesin İsteddiği Ada	
B.1.5. Ünsüz Harfler ve Ünsüz Harflerin Özellikleri (3.sınıfta özel. yok)			
B.1.6. Ünsüz Harflerle İlgili Ses Olayları			
B.1.6.1. Sertleşme (Benzeşme)			

	B.1.6.2. Yumuşama		
	B.1.6.3. Kaynaş(tır)ma	12. HAFTA	Deniz Kaplumbağaları
	B.1.6.4. Ünsüz Düşmesi		
	B.1.7 Türkçenin Ses Özellikleri	13. HAFTA	İçimizdeki Güzellik: Sevgi
	B.2. HECELER	3. ÜNİTE	
	B.2.1. Hece Nedir?	14. HAFTA	Yeni Kırmızı Topum
	B.2.2. Sözcüklerin Hecelere Ayrılması		
	B.2.3. Sözcüklerde Hece Sayısı		
	B.3. TÜRKÇENİN BÜRÜNSEL YAPISI		
	B.3.1. Ulama		
C. SÖZCÜK TÜRLERİ	C.1. İSİM (AD)		
	C.1.1.Varlıklara Verilişlerine Göre İsimler	15. HAFTA	Çivi
	C.1.1.1. Özel İsim		
	C.1.1.2. Cins İsim		
	C.1.2.Varlıkların Sayısına Göre İsimler		
	D.1.2.1. Tekil İsim		
	D.1.2.2. Çoğul İsim		
	D.1.2.3. Topluluk İsmi		
	C.1.3.Varlıkların Oluşuna Göre İsimler	16. HAFTA	Bir Dilek Tut
	C.1.3.1. Somut İsim		
	C.1.3.2. Soyut İsim		
	C.1.4. İsmi Halleri		
	C.1.4.1. Yalın Hal		
	C.1.4.2. Belirtme Durumu (-i hali)		
	C.1.4.3. Yönelme Durumu (-e hali)		
	C.1.4.4. Bulunma Durumu (-de hali)		
	C.1.4.5. Çıkma Durumu (-den hali)		
	C.1.5. İsim Tamlamaları	17. HAFTA	Kumbara İçi Dolu Para
	C.1.5.1. Belirtili İsim Tamlaması		
	C.1.5.2. Belirtisiz İsim Tamlaması		
	C.1.5.3. Zincirleme İsim Tamlaması		
	C.1.5.4. Takısız İsim Tamlaması		
	I. DÖNEM KONULARININ GENEL TEKRARI	18. HAFTA	Martı
	C.2. ZAMİR (ADIL)	4. ÜNİTE	
	C.2.1. Zamirin Tanımı	19. ve 20. HAFTA	Tablet Bağımlılığı Mektup
	C.2.1.1. Sözcük Tipindeki Zamirler		
	C.2.1.1.1. Kişi Zamirleri		
	C.2.1.1.2. İşaret Zamirleri		
	C.2.1.1.3. Belgisiz Zamirler		
	C.2.1.1.4. Soru Zamirleri		
C.3. SIFAT (ÖNAD)			
C.3.1. Sıfatın Tanımı	21. ve 22. HAFTA	Ah Şu Görgü Kuralları Bir Fincan Kahve İçer Misiniz?	
C.3.1.1. Niteleme Sıfatları			
C.3.1.2. Belirtme Sıfatları			
C.3.1.2.1. İşaret Sıfatları			
C.3.1.2.2. Sayı Sıfatları			
C.3.1.2.3. Soru Sıfatları			
C.3.1.2.4. Belgisiz Sıfatlar			
C.3.2. Sıfat Tamlaması			
C.3.3. Unvan Sıfatları			
C.1. FİİL (EYLEM)			
C.1.1. Eylemde Zaman	23. HAFTA	İletişimde Ben Dili	
C.1.1.1. Belirli Geçmiş (-di'li) Zaman			
C.1.1.2. Belirsiz Geçmiş (-miş'li) Zaman			
C.1.1.3. Şimdiki Zaman			
C.1.1.4. Gelecek Zaman			

	C.1.1.5. Geniş Zaman		
	C.1.2. Çekimli Eylemler ve Kişi	5. ÜNİTE	
	C.1.2.1. Eylemlerde Olumluluk- Olumsuzluk	24. HAFTA	Sanat
	C.1.2.2. Eylemde Kişi		
D. YAPI BİLGİSİ	D.1. TÜRKÇENİN YAPISAL ÖZELLİKLERİ		
	D.1.1. Türkçenin Akrabalık Bakımından Dünya Dilleri Arasındaki Yeri	25. HAFTA	Atatürk ve Sanat
	D.1.2. Türkçenin Biçim Bakımından Dünya Dilleri Arasındaki Yeri		
	D.2. KÖK ve EK		
	D.2.1. Kök ve Kök Çeşitleri		
	D.2.1.1. İsim Kökleri		
	D.2.1.2. Fiil Kökleri		
	D.2.2. Ek ve Ek Çeşitleri	26. ve 27. HAFTA	İşçi Karıncanın Becerikli Kemanı Tuhaf Bir Dükkan
	D.2.2.1. Yapım Ekleri		
	D.2.2.2. Çekim Ekleri		
	D.2.2.2.1. Çoğul Ekleri		
	D.2.2.2.2. Durum Ekleri		
	D.2.2.2.3. Tamlama Ekleri		
	D.2.2.2.4. Olumsuzluk Ekleri		
	D.2.2.2.5. Zaman Ekleri		
D.2.2.2.6. Kişi Ekleri			
D.3. YAPILARINA GÖRE SÖZCÜKLER			
D.3.1. Basit Sözcükler	28. HAFTA	Kısa Film Yarışması	
D.3.2. Türemiş Sözcükler			
D.3.3. Bileşik Sözcükler			
E. SÖZDİZİMİ (CÜMLE BİLGİSİ)	E.1. CÜMLENİN ÖĞELERİ	6. ÜNİTE	
	E.1.1. Yüklem	29. HAFTA	Bilgisayarlı Şapka
	E.1.2. Özne		
	E.1.3. Tümleç		
F. YAZIM KURALLARI & NOKTALAMA İŞARETLERİ	F.1. YAZIM KURALLARI		
	F.1.1. Ek ve Bağlaçların Yazımı	30. HAFTA	Bilim ve Teknoloji
	F.1.1.1. "mi"nin Yazımı		
	F.1.1.2. "-de" Eki ile "de" Bağlacının Yazımı		
	F.1.1.3. "-ki" Eki ile "ki" Bağlacının Yazımı		
	F.1.2. Kısaltmaların Yazımı		
	F.1.3. Büyük Harflerin Yazımı		
	F.2. NOKTALAMA İŞARETLERİ		
	F.2.1. Nokta	31. ve 32. HAFTA	Nasıl Bilim İnsanı Olunur? 7. ÜNİTE Çöp Tenekesi
	F.2.2. Soru İşareti		
	F.2.3. Ünlem		
	F.2.4. Virgül		
	F.2.5. İki Nokta		
	F.2.6. Çift Tırnak		
F.2.7. Kesme İşareti (Apostrof)			
F.2.8. Üç Nokta			
F.2.9. Kısa Çizgi			
F.2.10. Uzun Çizgi			
F.2.11. Yay Ayracık			
G. METİN BİLGİSİ	G.1. METİN TÜRLERİ		
	G.1.1. Şiir	33. HAFTA	Hayaller En Güzel İlaçlardır
	G.1.2. Masal		
	G.1.3. Fabl		
	G.1.4. Efsane		
	G.1.5. Öykü (Hikaye)		
	G.1.6. Anı (Hatıra)		
	G.1.7. Gezi Yazısı		
	G.1.8. Biyografi / Otobiyografi		

	G.1.9. Fen ve Doğa Olaylarını Anlatan Yazılar		
	G.1.10. Günlük (Günce)		
II. DÖNEM KONULARININ GENEL TEKRARI		34. HAFTA	Hayallerimden Asla Vazgeçmem

**C) İLKOKUL 5. SINIF DİLBİLGİSİ KONU KAPSAMI VE
İLGİLİ DETAYLAR / AÇIKLAMALAR**

DİLBİLGİSİ KONUSU	DETAYLAR / AÇIKLAMALAR
SÖZCÜKTE ANLAM	<ul style="list-style-type: none"> * Sözcüklerin gerçek anlamları ve ilgili örnekler * Sözcüklerin mecaz anlamları ve ilgili örnekler * Gerçek anlam ile mecaz anlamın ilgili örnekler aracılığı ile karşılaştırılması / farkı * Sözcüklerin terim anlamları ve ilgili örnekler
SÖZCÜKTE ANLAMSAK İLİŞKİLER	<ul style="list-style-type: none"> * Eş anlamlı sözcükler ve ilgili örnekler (4. Sınıfa ek olarak 5 yeni çift) * Karşıt (zıt) anlamlı sözcükler ve ilgili örnekler (4. Sınıfa ek olarak 5 yeni çift) * Eş sesli sözcükler ve ilgili örnekler (4. Sınıfa ek olarak 8 yeni sözcük daha)
SÖZCÜK ÖBEKLERİNDE ANLAM	<ul style="list-style-type: none"> * Deyimlerin anlamları ve kullanım örnekleri (Öğretmen kitabındaki deyimlerden 20 ad.) * Atasözlerinin anlamları ve kullanım örnekleri (Öğretmen kitabındaki atasözlerinden 20 ad.) * Özdeyişlerin anlamları ve kullanım örnekleri (10 adet) * Deyim – atasözü – özdeyiş farkı (örneklerle birlikte)
CÜMLEDE ANLAM	<ul style="list-style-type: none"> * Cümlede anlam ilişkileri (örneklerle verilecek) * Cümle yorumlama <ul style="list-style-type: none"> * Cümleden çıkarılabilecek yargı * Eksik bırakılan cümleyi tamamlama (en fazla 6 sözcüğe kadar) * Dağınık sözcüklerle anlamlı cümle oluşturma (en fazla 10 sözcük) * Düşünce bağlamı dışında kalan sözcükler * Anlamlarına göre cümleler <ul style="list-style-type: none"> * Cümlenin yansıttığı duyguyu (uyarı, yakınma, pişmanlık, küçümseme, şaşırma, özlem, tahmin, olasılık, endişe, beğeni, abartı) ifade etme
PARAGRAFTA / METİNDE (ŞİİR VE DÜZYAZI) ANLAM	<ul style="list-style-type: none"> * Paragrafta anlam <ul style="list-style-type: none"> * Paragrafın ana düşüncesi ile yardımcı düşüncelerini bulma * Paragrafın konusunu bulma * Paragrafa yeni başlık önerme * Eksik bırakılan paragrafı tamamlama (en fazla 6 cümleye kadar) * Paragrafta yapı <ul style="list-style-type: none"> * Paragraf oluşturma (en az 10 cümle yazabilme) * Paragraf tamamlama (paragrafa ek olarak en az 6 cümle yazabilme) * Paragrafı anlamsal olarak uygun yerinden ikiye bölme

SES, HARF ve ALFABE	<ul style="list-style-type: none">* Harf<ul style="list-style-type: none">* Harfin tanımı ve Yeni Türk Alfabesi'nin tanımı* Yeni Türk Alfabesi'ndeki harf sayısı ve sırası* Alfabetik sıralama (en fazla 4 kelime ve en çok 3 ortak harf)* Ünlü harfler (özelliklerden sadece incelik ve kalınlık)* Ünlü harflerle ilgili ses olayları<ul style="list-style-type: none">* Büyük Ünlü Uyumu Kuralı'nın tanımı ve belirgin özellikleri<ul style="list-style-type: none">* Kuralı bozabilecek ekler* Zaman içinde değişen sözcükler* Büyük Ünlü Uyumu Kuralı'nın aranmayacağı durumlar* Ünlü düşmesinin tanımı ve özellikleri* Ünsüz harfler (özelliklerden sadece sertlik ve yumuşaklık)* Ünsüz harflerle ilgili ses olayları<ul style="list-style-type: none">* Sertleşme (benzeşme) ve özellikleri* Yumuşama ve özellikleri<ul style="list-style-type: none">* Yumuşamanın gerçekleşmeyeceği durumlar<ul style="list-style-type: none">* Tek heceli bazı sözcüklerde* Yabancı dillerden dilimize geçmiş bazı sözcüklerde* Özel isimlerde* Kaynaş(tır)ma ünsüzleri ve ilgili örnekler* Ünsüz düşmesi ile ilgili örnekler* Türkçenin ses özellikleri* Hece<ul style="list-style-type: none">* Tanımı – hece olma/olmama – bir hecenin en az ve en çok kaç harften oluşabileceği* Sözcüklerin hecelerine ayrılması* Sözcük içerisindeki hece sayısını bulma (sesli harfleri sayarak bulma dahil)* Türkçenin bürünsel yapısı<ul style="list-style-type: none">* Ulama (tanımı ve gerçekleşemeyeceği durumlarla ilgili örnekler)* Ulama gerçekleşen bileşik kelimelerin hecelere ayrılması
İSİM (AD)	<ul style="list-style-type: none">* İsimler<ul style="list-style-type: none">* İsmi tanımı ve özellikleri* Varlıklara verililerine göre isimler (özel – cins)<ul style="list-style-type: none">* 4. Sınıfa ek olarak özel isimlerde;<ul style="list-style-type: none">- Önemli olay ve antlaşmalar* Var oluşlarına göre isimler (somut – soyut)* Sayılarına göre isimler (tekil – çoğul – topluluk)* İsimlere gelebilecek hal (durum) ekleri* İsim tamlamaları<ul style="list-style-type: none">* Belirtili isim tamlaması* Belirtisiz isim tamlaması* Zincirleme isim tamlaması

	* Takısız isim tamlaması
ZAMİR (ADIL)	<ul style="list-style-type: none"> * Zamirler <ul style="list-style-type: none"> * Zamirin tanımı ve çeşitleri (çeşit olarak sadece sözcük halindeki zamirler) * Kişi zamirleri (“Kendi” zamiri dahil) * İşaret zamirleri (Kişi zamiri “O” ile işaret zamiri “O” arasındaki fark örneklerle verilecek.) * Belgisiz zamirler * Soru zamirleri
SIFAT (ÖNAD)	<ul style="list-style-type: none"> * Sıfatlar <ul style="list-style-type: none"> * Sıfatın tanımı ve çeşitleri * Niteleme sıfatları (Yalnızca isimlere sorulan “NASIL?” sorusunun yanıtı olarak) * Belirtme sıfatları <ul style="list-style-type: none"> * İşaret sıfatları * Sayı sıfatları <ul style="list-style-type: none"> * Asıl sayı sıfatları * Sıra sayı sıfatları * Kesir sayı sıfatları * Üleştirme sayı sıfatları * Belgisiz sıfatlar (Belgisiz sıfat “bir ve bütün” ile sayı sıfatı “bir ve bütün” arasındaki fark örneklerle verilecek.) * Soru sıfatları * Sıfat tamlaması (Takısız isim tamlaması ile farkı verilecek) * Unvan sıfatları
FİİL (EYLEM)	<ul style="list-style-type: none"> * Eylemde Zaman <ul style="list-style-type: none"> * Belirli Geçmiş (-di’li) Zaman * Belirsiz Geçmiş (-miş’li) Zaman * Şimdiki Zaman * Gelecek Zaman * Geniş Zaman (Olumsuzluğu –mez/-maz verilecek) * Eylemlerde Olumluluk- Olumsuzluk * Eylemde Kişi
TÜRKÇENİN YAPISAL ÖZELLİKLERİ	<ul style="list-style-type: none"> * Türkçenin Akrabalık Bakımından Dünya Dilleri Arasındaki Yeri * Türkçenin Biçim Bakımından Dünya Dilleri Arasındaki Yeri
KÖK ve EK	<ul style="list-style-type: none"> * Kök kavramı <ul style="list-style-type: none"> * Kök çeşitleri ve farkları (isim kök ve fiil kök) * Ek ve ek çeşitleri (çekim eki ve yapım eki) * Çekim ekinin tanımı ve çeşitleri <ul style="list-style-type: none"> * Çoğul eki * Hal eki * Tamamlama eki * Olumsuzluk eki * Zaman eki * Kişi ekleri

	<ul style="list-style-type: none">* Yapım ekinin tanımı ve yaygın kullanılan yapım ekleri (4. Sınıfa ek olarak)* -gı / -gi / -gu / -gü* -gın / -gin / -gun / -gün* -ım / -im / -um / -üm* -ak / -ek / -ık / -ik
YAPILARINA GÖRE SÖZCÜKLER	<ul style="list-style-type: none">* Yapıları bakımından sözcükler arasındaki farklılıkla* Basit sözcüklerin tanımı ve özellikleri (örneklerle birlikte)* Türemiş sözcüklerin tanımı ve özellikleri (örneklerle birlikte)* Bileşik sözcüklerin tanımı ve özellikleri (örneklerle birlikte) (Bileşik fiiller hariç)
CÜMLENİN ÖĞELERİ	<ul style="list-style-type: none">* Temel öğeler* Yüklem (Yüklemin türü ve yüklemine göre cümle çeşitleri verilmeyecek.)* Özne (Yalnızca gerçek ve gizli özne verilecek.)* Tümleç (Tümleç çeşitleri verilmeyecek.)
YAZIM KURALLARI	<ul style="list-style-type: none">* Ek ve bağlaçların yazımı* “mi”nin yazımı* “-de” eki ile “-de” bağlacının yazımı* “-ki” eki ile “-ki” bağlacının yazımı* Kısaltmaların yazımı* Büyük harflerin yazımı (4. Sınıfa ek olarak)* 4. Sınıfa ek olarak 5. sınıf özel isim konusu kapsamındaki kullanımlar* Yazı başlıkları* Kısaltmalar
NOKTALAMA İŞARETLERİ	<ul style="list-style-type: none">* Noktalama işaretleri (4. Sınıfa ek olarak)* Yay ayrıç

D) BELİRLENEN KELİME ÇİFTLERİ, ATASÖZLERİ VE DEYİMLER

EŞ ANLAMLI KELİMELER (25 Kelime çifti)	ZİT ANLAMLI KELİMELER (25 Kelime Çifti)	EŞ SESLİ KELİMELER (20 Kelime)
Sınıf - Derslik	Büyük x Küçük	Yüz
Nehir - Irmak	Yaşlı x Genç	Dal
Yoksul - Fakir	Eski x Yeni	At
Okul - Mektep	Kalın x İnce	Gül
Öğrenci - Talebe	Kısa x Uzun	Kır
Ev - Konut	Sıcak x Soğuk	Bin
Doktor - Hekim	Şişman x Zayıf	Ben
Hayat - Yaşam	Dolu x Boş	İç
Misafir – Konuk	Açık x Kapalı	Yağ
Yaşlı - İhtiyar	Temiz x Kirli	Diz
Düş - Rüya	Güzel x Çirkin	Uç
Öykü – Hikaye	Tembel x Çalışkan	Dil
Öğüt – Nasihat	Geniş x Dar	Dolu
Uyarı – İkaz	İyi x Kötü	Saz
Bıkmak – Usanmak	Yüksek x Alçak	Arı
Mutlu - Neşeli	Barış x Savaş	Kaz
Sonuç – Netice	Aç x Tok	Yan
Soru – Sual	Doğu x Batı	Yat
Yürek – Kalp	Gece x Gündüz	Sağ
Barış - Sulh	Fakir x Zengin	Sol
İmkan – Olanak	Cimri x Cömert	
Vakit – Zaman	Sağ x Sol	
Cevap – Yanıt	Derin x Sığ	
Davet – Çağrı	Geri x İleri	
Bencil – Egoist	Aşağı x Yukarı	

ATASÖZLERİ: (20 ADET)	DEYİMLER: (20 ADET)
Bir elin nesi var, iki elin sesi var.	Tepeden bakmak
Ne ekersen onu biçersin.	Göz bebeği olmak
Parayı veren düdüğü çalar.	Hayret etmek
Ayağını yorganına göre uzat.	Etekleri zil çalmak
Üzüm üzüme baka baka kararır.	Göz atmak
Keskin sirke küpüne zarar.	Küplere binmek
Damlaya damlaya göl olur.	Kafa ütölemek
Sakla samanı gelir zamanı.	Bindiği dalı kesmek
Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.	Dili tutulmak
Ağaç yaş iken eğilir.	İki ayağı bir pabuca girmek
Komşu komşunun külüne muhtaçtır.	Dikkat çekmek
Dost kara günde belli olur.	Darmadağın olmak
Yalancının mumu yatsıya kadar yanar.	Paniğe kapılmak
Gülü seven dikenine katlanır.	Hayran olmak
İyilik yap denize at.	Perişan olmak
İşleyen demir ışıldar.	Gözden düşmek
Güneş balçıkla sıvanmaz.	Can kulağı ile dinlemek
Besle kargayı oysun gözünü.	Taş kesilmek
Rüzgar eken fırtına biçer.	İçi içine sığmamak
İğneyi kendine, çuvaldızı başkasına batır.	Zeytinyağı gibi üste çıkmak

TEPGEP TÜRKÇE KOMİSYONU ADINA

Doç. Dr. Güner KONEDRALI

Doç. Dr. Ahmet GÜNEYLİ

Uzm. Nedime KARASEL AYDA

Uzm. Konca ÖZATENÇ

Orçun AYDA

Arkın BAŞAT